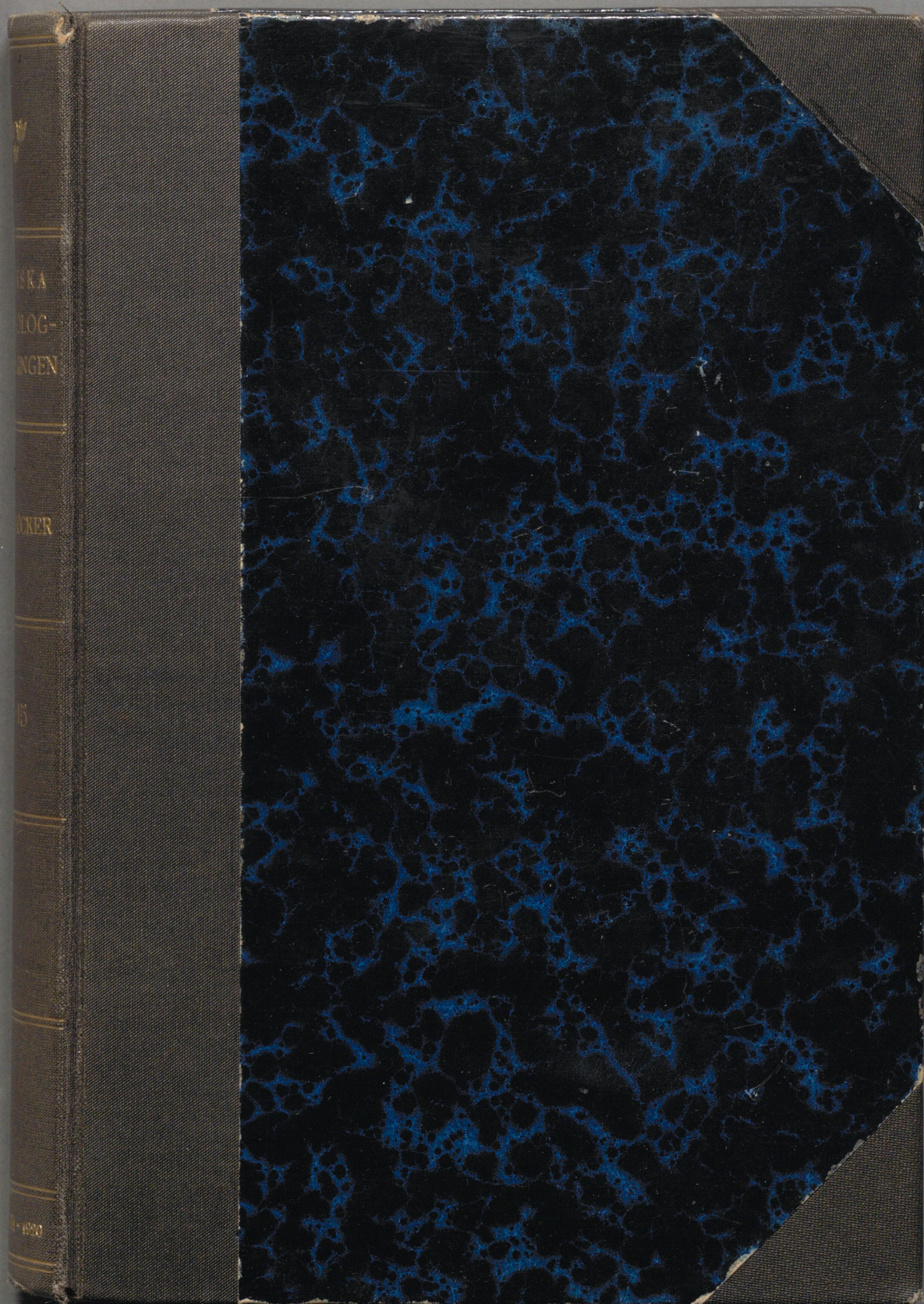

Grunder för byggnadsentreprenader utarb. af Svenska Teknologföreningens afd...

72 A x [Handböcker.] Svenska
Teknologföreningens handbok.8.

National Library
of Sweden

SKA

LOG-
NGEN

CKER

15

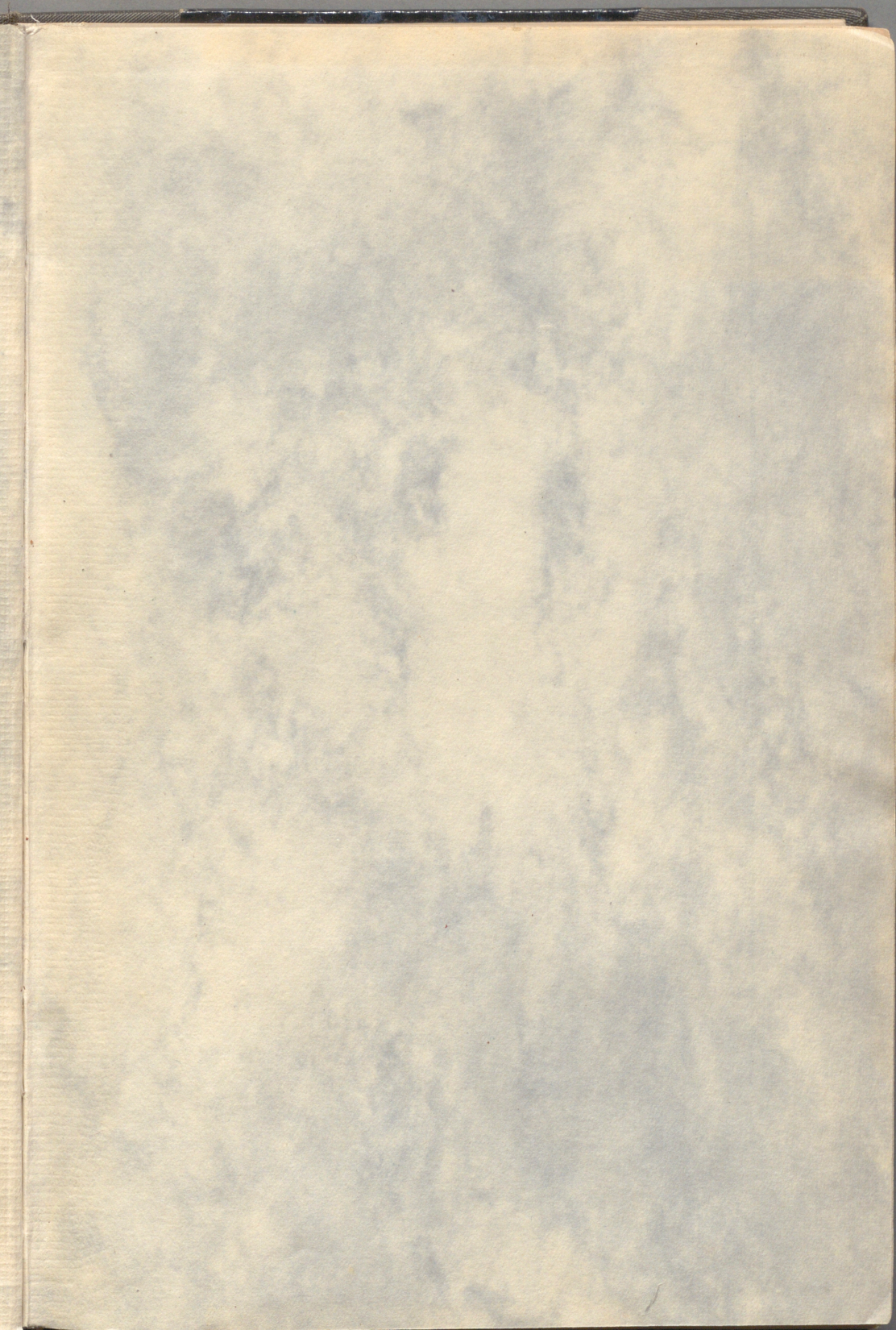
1830

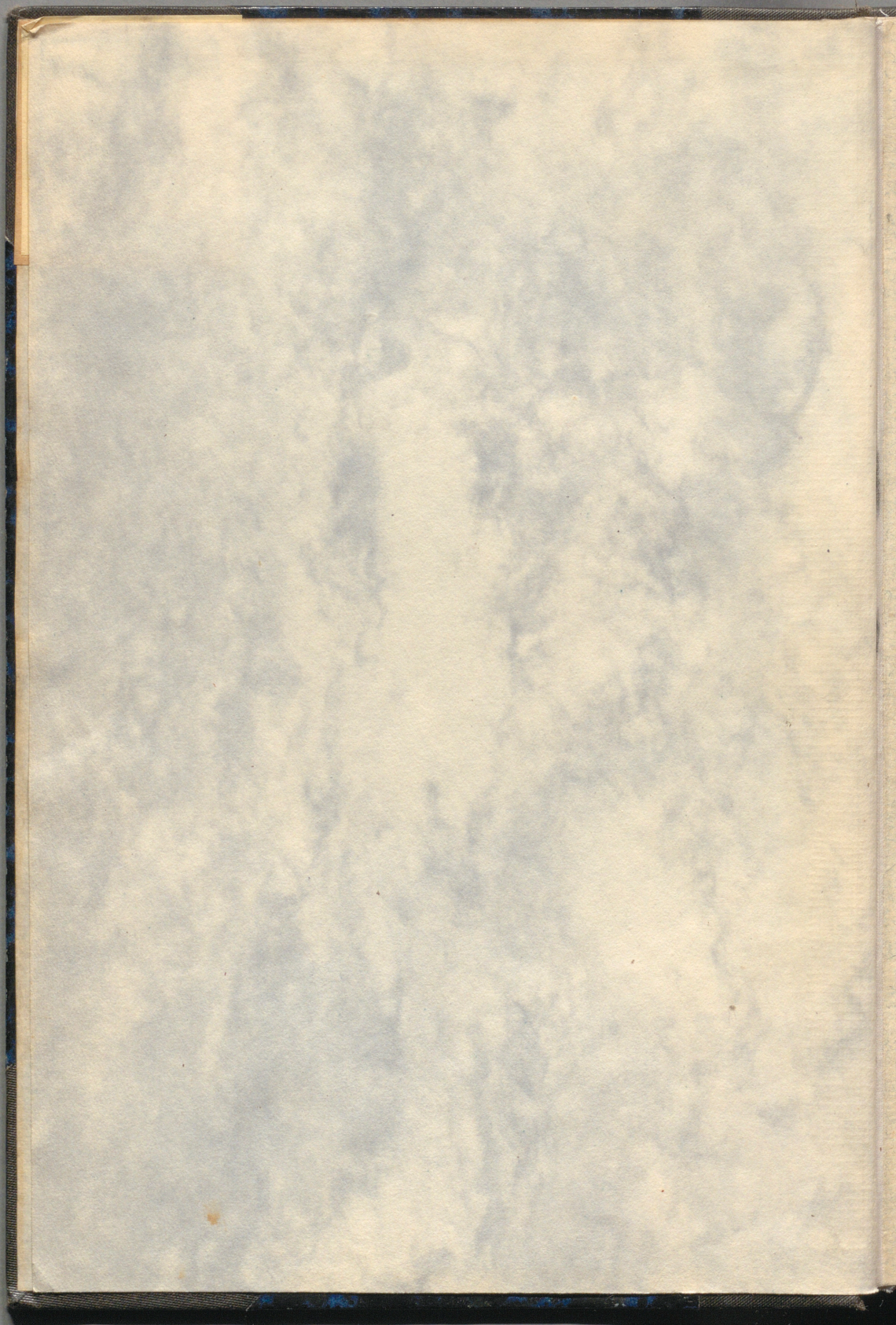
Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Teknol. ....

Allm. ....

Sällsk. ....

2

1/2 ha
Sälte
Ing. 10

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDBOK. VIII.

GRUNDER

FÖR

BYGGNADSENTREPRENADER

UTARBETADE AF

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AFDELNING
FÖR HUSBYGGNADSKONST,

ANTAGNA AF

FJÄRDE ALLMÄNNA SVENSKA TEKNIKERMÖTET
I NORRKÖPING 1906.

Pris 25 öre.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1907.

GRUNDER
BYGGNADSENTREPRENADER

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AFDDELNING
FÖR HUSBYGGNADSKONST

FJÄRDE ALLMÄNNA SVENSKA TEKNIKERBÖKSTÄLLET
I NORRÖPING 1901

Allmänna grunder för utlysande af och uppgörelse vid byggnadsentreprenader.

(Upprättade af Svenska Teknologföreningens Afdelning för Husbyggnadskonst. Antagna af Fjärde Allmänna Svenska Teknikermötet.)

Vid byggnadsföretag af vanligen förekommande beskaflenhet torde de flesta för verkställigheten erforderliga arbeten kunna och böra öfvertagas af *en och samma entreprenör*.

Vid byggnadsföretag af större omfattning eller af från det vanliga afvikande beskaflenhet bör i allmänhet arbetet fördelas på flera entreprenörer sålunda, att grundläggnings- och därtill hörande arbeten i källare etc., murare-, byggnadssmides-, timmermans-, taktäcknings-, kakelugnsmakare-, glasmästare- och vanliga snickeriarbeten öfverlämnas till en entreprenör, *hufvudentreprenören*, hvaremot målare- och finare snickeriarbeten, värmelednings- och ventilationsanordningar, belysnings-, vatten-, aflopps- och ringledningar, hissar o. dyl. äro egnade att öfverlämnas till *specialentreprenörer*. Grundläggningsarbeten kunna äfvenledes under vissa förhållanden lämpligen utgöra föremål för särskildt entreprenadsaftal.

I fråga om leverans af järnkonstruktioner, spisar, fasadbeklädnadssten af naturlig material, gips- och marmorarbeten m. m. i större partier eller till större omfattning bör uppgörelse kunna träffas med verkstäder eller andra leverantörer, i vissa fall med skyldighet för hufvudentreprenö-

ren, att desamma anbringa å respektive platser vid byggnaden.

Vid byggnadsföretag af dyrbarare beskaffenhet eller med höga anspråk på konstnärligt utförande kan det mången gång vara lämpligt, att äfven sådana arbeten som taktäcknings-, kakelugnsmakare-, glasmästare- och vanliga snickeriarbeten m. m. öfverlämnas till särskilda underentreprenörer.

För hvardera af de olika entreprenaderna böra särskilda ritningar jämte beskrifning af byggherren tillhandahållas.

Tillkännagifvande.

Tillkännagifvande angående entreprenadsanbuds aflämnande skall innehålla uppgifter om:

föremålet för entreprenaden;

ungefärliga tiden för arbetets påbörjande och avslutande; noggrann adress, hvarest anbud skall inlämnas, jämte senaste tiden härför med utsatt dag och timme;

den tid, under hvilken anbudsgifvaren är skyldig att stå för sitt anbud;

när anbuden öppnas och huruvida kontroll därvid kommer att utöfvas, hvarvid sättet för densamma närmare angifves;

huruvida man förbehåller sig fri pröfning af inkommande anbud eller huruvida lägsta anbudet kommer att antagas, (alltid dock under den förutsättning att anbudsgifvarens borgen kan godkännas och hans kompetens bevisas);

den myndighet eller de personer, af hvilka anbuden skola pröfvas samt om möjligt tidpunkten för bekantgörandet af resultatet af pröfningen;

tid och plats, där upplysningar meddelas och där följande

Handlingar

böra finnas tillgängliga eller kopior och afskrifter däraf kunna erhållas (med eller utan lösen):

- A. Ritningar.
- B. Beskrifning öfver byggnadsplatsen;
- C. Material- och arbetsbeskrifning;
- D. Förslag till entreprenadkontrakt;
- E. Formulär för anbud.

Anm. Vid personlig inbjudan till täfling om entreprenad, bör fimas angifvet, huruvida ersättning för nedlagdt besvär må bekommas af de inbjudna, som ej erhålla byggnadsuppdrag.

A. Ritningar.

Dessa skola utgöras af:

1. *Situationsplan* med särskildt angifvande af föremålet för aftalet, hvarjämte förut befintliga byggnader, vidliggande egendomar, trafikleder, vattendrag m. m. böra utmärkas, för så vidt dessa kunna inverka på arbetets utförande och kostnad.

2. *Hufvudritningar*, omfattande såväl planer som fasader och genomskärning i skala af minst 1:100 med de viktigaste yttre måtten påskrifna. Å dessa ritningar skola äfven utmärkas ifrågakommande anordningar för lokalers uppvärmning och ventilation, vatten- och aflöppsledningar, gas-, elektricitets- och ringledningar m. m. (muröppningar, kanaler, trummor etc.), för så vidt desamma inverka på det egentliga byggnadsarbetet, äfvensom dylika ledningars »utlopp» (där de utmytna i tak, väggar eller golf), för så vidt dessa arbeten skola ingå i entreprenaden, och eljest å de platser, där dekorativa anordningar och inredningsdetaljer antagas kunna blifva af desamma beroende.

3. *Specialritningar* öfver alla ovanligare delar af byggnadsarbetet, vare sig konstruktiva eller dekorativa, hvilka för att kunna till sin kostnad beräknas behöfva förtydligas, utöfver hvad hufvudritningarna utvisa, samt öfver uppvärmnings- och ventilationsanordningar, vatten och aflöppsledningar, gas-, elektricitets- och ringledningar o. s. v., till den utsträckning dessa arbeten ingå i entreprenaden.

B. Beskrifning öfver byggnadsplatsen.

I beskrifningen skall redogöras för byggnadsplatsens belägenhet och allmänna karaktär, höjdskillnader, jordlagrens beskaffenhet och grundvattenytans läge, och bör beskrifningen förtydligas genom sektionsritningar samt, om så erfordras, nivå- och borrhkartor.

Då beskrifning eller karta icke kan upprättas, skall anledning därtill angifvas.

C. Material- och arbetsbeskrifning.

Denna skall innehålla en noggrann redogörelse öfver byggnadsmaterialiernas beskaffenhet samt fullständiga bestämmelser om byggnadsarbetets utförande.

Anm. Byggnadsdelar, vare sig konstruktiva eller dekorativa, som icke kunna på förhand tydligt beskrivas eller närmare bestämmas, böra icke ingå i entreprenaden.

D. Förslag till entreprenadkontrakt.

Detta skall innehålla bestämmelser beträffande:

1:o *Hufvudbetingelserna för aftalet.*

§ 1. *Entreprenadens omfattning:*

- a) Föremålet för entreprenaden, byggnads- och leveransplatser, arbetets utförande i enlighet med ritningar, beskrifningar och öfriga bifogade handlingar, börande ritningar och handlingar vara tydligt märkta eller numrerade och specificerad förteckning öfver dem i i kontraktet intagas.
- b) Arbeten, som icke ingå i entreprenaden, ehuru de finnas upptagna i beskrifningar eller å ritningar.
- c) Rifningar af befintliga byggnader, samt huru med härvid erhållna materialier skall förfaras.
- d) Förfaringssättet vid gemensam brandmurs uppförande.

§ 2. *Tiden för byggnadsarbetets utförande:*

När byggnadsarbetet i sin helhet eller eventuellt dess olika delar skola påbörjas och vara färdiga till afsyning.

§ 3. *Försenadt fullbordande af arbetet:*

- a) Det belopp räknadt per dag, vecka eller månad, som entreprenören förbinder sig betala till byggherren, i händelse de i § 2 bestämda tiderna för arbetenas fullbordande öfverskridas.
- b) Medgifvande af förlängning af de i § 2 bestämda tiderna i vissa angifna fall, såsom på grund af omständigheter, hvilka af entreprenören icke kunna förutses, på grund af strejk, på grund af lockout, på grund af andra entreprenörers eller byggherrens egna åtgärder eller försummelse o. s. v.

4. *Ansvarstiden:*

Den tid, räknadt från den dag, arbetet eller de respektive delarna slutbesiktigades, under hvilken entreprenören ikläder sig skyldighet att utan ersättning afhjälpa de bristfälligheter, som uppkommit genom användandet af mindre goda material eller genom felaktigt utfördt arbete. Börande tiden för ansvaret i allmänhet ej öfverstiga två år.

§ 5. *Säkerhet.*

- a) Den underpant för kontraktets fullgörande, och för eventuellt återbärande af lämnadt förskott, som byggherren fordrar af entreprenören.
- b) Den underpant för kontraktets fullgörande, som entreprenören fordrar af byggherren.

§ 6. *Entreprenadsumman.*

- a) Den summa, byggherren förbinder sig att till entreprenören betala för det kontraherade arbetet; eventuellt förskott; tiden, villkoren och sättet för afbetalningarna och slutlikviden.
- b) Föreskrift angående innehållandet vid afbetalningarna af en viss procent af summan för godtgörelse af lämnadt förskott eller såsom säkerhet för entreprenadens fullgörande.

c) De förmåner utöfver den kontanta likviden, som i vissa speciella fall kunna af byggherren beviljas entreprenören (t. ex. fribiljetter eller fria frakter för materialier).

d) Den gratifikation, beräknad per dag, vecka eller månad, som byggherren kan anse med sin fördel för enligt bevilja entreprenören i händelse arbetet skulle blifva fullbordadt före den kontraherade tiden.

2:o) *Förhållandet till myndigheter och grannar, skada å person eller egendom.*

§ 7. Skyldighet för entreprenör eller byggherre att ansvara inför myndigheter, att gällande lag och författningar efterlefas vid arbetets utförande.

§ 8. Skyldighet för entreprenör eller byggherre att ersätta skada

a) å grannes egendom, vållad genom det af entreprenören åtagna arbetet,

b) å vid byggnadsföretaget icke anställd person, vållad genom olyckshändelse vid eller ovarsamhet under arbetet,

c) å till entreprenaden hörande eller andra å byggnadsplatsen befintliga materialier och arbete.

3:o) *Försäkring.*

§ 9. Skyldighet för entreprenör eller byggherre att till fulla värdet efter hand ombesörja och bekosta brandförsäkring af materialier och utfördt arbete, föreskrift angående försäkringsbrefs och betalningsbevisens öfverlämnande till och förvaring hos viss person eller myndighet.

§ 10. Skyldighet för entreprenör eller byggherre att ombesörja och bekosta vid byggnaden anställda förmäns och arbetares olycksfallförsäkring enligt lagen om ersättning för olycksfall under arbete, af den 5 juli 1901.

4:o) *Kontroll och afsyningar.*

§ 11. a) Rättighet för byggherren att utse *kontrollant*, hvilken eger att öfvervaka arbetets kontraktsenliga utförande; dennes rättigheter och skyldigheter gent emot entreprenören.

b) Skyldighet för entreprenör eller byggherre (kontrollant) att utsätta och ansvara för riktigheten af de mått, som erfordras för entreprenadens utförande.

c) Skyldighet för byggherre (kontrollant) att i god tid under arbetets gång framställa anmärkningar mot i arbetet möjligen förekommande fel, börande dessa anmärkningar för den händelse felen ej omedelbart rättas, skriftligen framställas.

§ 12. Skyldighet för entreprenör eller byggherre att tillhandahålla och bekosta

a) erforderlig handräckning vid kontrollantskapets utöfvande,

b) sådana undersökningar af materialierna, som icke kunna utföras af kontrollanten på byggnadsplatsen,

c) erforderlig handräckning vid uppmätningar i och för likvid af färdigt arbete.

§ 13. Tiden för och sättet, på hvilket de i § 2 omnämnda afsyningarna äfvensom efterbesiktningen vid ansvarstidens utgång skola förrättas; skyldighet för entreprenör eller byggherre att betala häraf föranledda kostnader.

5:o) *Verkmästare och arbetare.*

§ 14. a) Entreprenörens skyldighet att hålla verkmästare eller annan ställföreträdare på byggnadsplatsen samt använda ordentliga och skickliga arbetare; entreprenörens skyldighet att upprätthålla ordningen bland arbetarna på byggnadsplatsen, bevaka ingångarna därtill, hålla nattvakt samt vidtaga åtgärder för skyddande mot olycksfall.

- b) Byggherrens (kontrollantens) rättighet att fordra afskedande af den eller dem af entreprenörens förmän eller arbetare, hvilka icke uppfylla sina åligganden eller icke iakttaga godt uppförande, ordning och snygghet.

6:o) *Förhållandet till andra entreprenörer.*

- § 15. a) Föreskrifter angående entreprenörens samverkan med andra för byggnadsarbetet möjligen antagna entreprenörer eller leverantörer, samt om hvilken, som eger att bestämma ordningsföljden och tiden för de olika leveransernas eller entreprenadernas utförande.
- b) Föreskrifter angående ersättning till en entreprenör eller leverantör för förlust orsakad af försenad eller oriktig leverans från en annan.

7:o) *Materialier och arbete.*

- § 16. Allmänna föreskrifter angående transporter och afstjälpningsplats, angående materialiernas och arbetets beskaffenhet, angående profs aflämnande, angående materialiers och utfördt arbetes skyddande under byggnadstiden.
- § 17. Föreskrifter angående besiktning, afprofning och godkännande af materialier och arbete, huru med kasserade materialier och kasseradt arbete skall förfaras; påföljd vid försummadt iakttagande af dessa föreskrifter.
- § 18. Skyldighet för entreprenören eller byggherren att tillhandahålla:
- a) för arbetet erforderliga redskap, samt uppföra och bekosta:
  - b) de för utförandet af byggnadsarbetets alla olika delar behöfliga ställningarna,
  - c) inhägnaden af byggnadsplatsen,
  - d) nödiga skjul och latriner,
  - e) erforderlig uppvärmning och uttorkning af byggnaden samt föreskrifter huru dessa arbeten skola utföras.

§ 19. Skyldighet för byggherren eller entreprenören att utföra och bekosta:

håltagning för lagningar efter arbeten, utförda af andra entreprenörer eller handverkare, jämte härför erforderliga ställningar och rengöring.

§ 20. Skyldighet för entreprenören eller byggherren att ombesörja och bekosta:

a) renhållningen och klosetthämtningen inom byggnadsplatsen,

b) rengöringen och skurningen före slutbesiktningen,

c) afröjningen och ordnandet af byggnadsplatsen, samt huru dessa senare arbeten skola utföras.

8:o) *Ritningar och beskrifningar.*

§ 21. Skyldighet för byggherren att tillhandahålla ritningar och beskrifningar å behöriga tider, samt påföljdsföreskrifter om han uraktlåter detsamma.

§ 22. Föreskrifter angående huru skall förfaras vid eventuella skiljaktigheter emellan ritningar och beskrifningar.

§ 23. Föreskrifter huru med ritningar och beskrifningar skall förfaras efter deras användande.

9:o) *Afvikelser från ritningar, beskrifningar och kontrakt.*

§ 24. Föreskrifter om huru skall förfaras, då man önskar vidtaga sådana förändringar i arbetet, som förorsaka ökning eller minskning af kostnadssumman eller af arbetstiden.

Anm. Sådan förändring bör icke vidtagas, förrän skriftligt aftal därom träffats mellan kontrahenterna eller skriftlig order därom lämnats af byggherre eller hans ombud. För beräkning af genom sådan ändring förorsakad ökning eller minskning af entrednadssumman hänvisas exempelvis till en kontraktet bifogad prislista, hvilken ock bör fastställa den beräkningsgrund, efter hvilken de ändringar i arbetet skola värderas, som förorsakas däraf, att de i B omnämnda handlingarna eventuellt visa sig icke öfverensstämma med verkliga förhållandena. Om, i af-

saknad af sådan prislista eller eljest, godvillig öfverenskom-
melse om prisskillnaden eller förändringen i arbetstiden icke
i behörig tid kan träffas, hänskjutes frågan till sådan nämnd,
som omförmäles i § 27.

- § 25. Bestämmelser om huru skall förfaras, i händelse någon
af kontrahenterna skulle brista i fullgörandet af sina
enligt kontraktet åtagna förbindelser.
- § 26. Villkoren för kontraktets öfverlåtande på annan per-
son samt bestämmelser om, huru i händelse af döds-
fall och iråkande af konkurs skall förfaras.
- § 27. Föreskrifter om huru skall förfaras vid uppkommen
tvist angående rätta tolkningen af kontraktets bestäm-
melser.

Anm. Vanligen hänskjutes frågan till afgörande af en nämnd, be-
stående helst af 5 personer och sammansatt enligt lagen om
skiljömän af 28 oktober 1887.

E. Formulär för anbud.

Förslag till formulär:

Härmed erbjuder sig undertecknad att för en summa af kronor
.....
å entreprenad utföra .....
..... [här angifves tydligt byggnads eller byggnaders beskaffenhet]

i fullständig öfverensstämmelse med mig förelagda ritningar, kontrakts-
förslag, beskrifning m. fl. handlingar.

Detta anbud erkänner jag för mig juridiskt bindande till och med
den dag, som i tillkännagifvandet om entreprenaden blifvit bestämd eller
den ..... (dato).

För fullgörandet af de förbindelser, jag härmed åtagit mig ställes
säkerhet bestående af .....
..... (datum)

(Namn.)

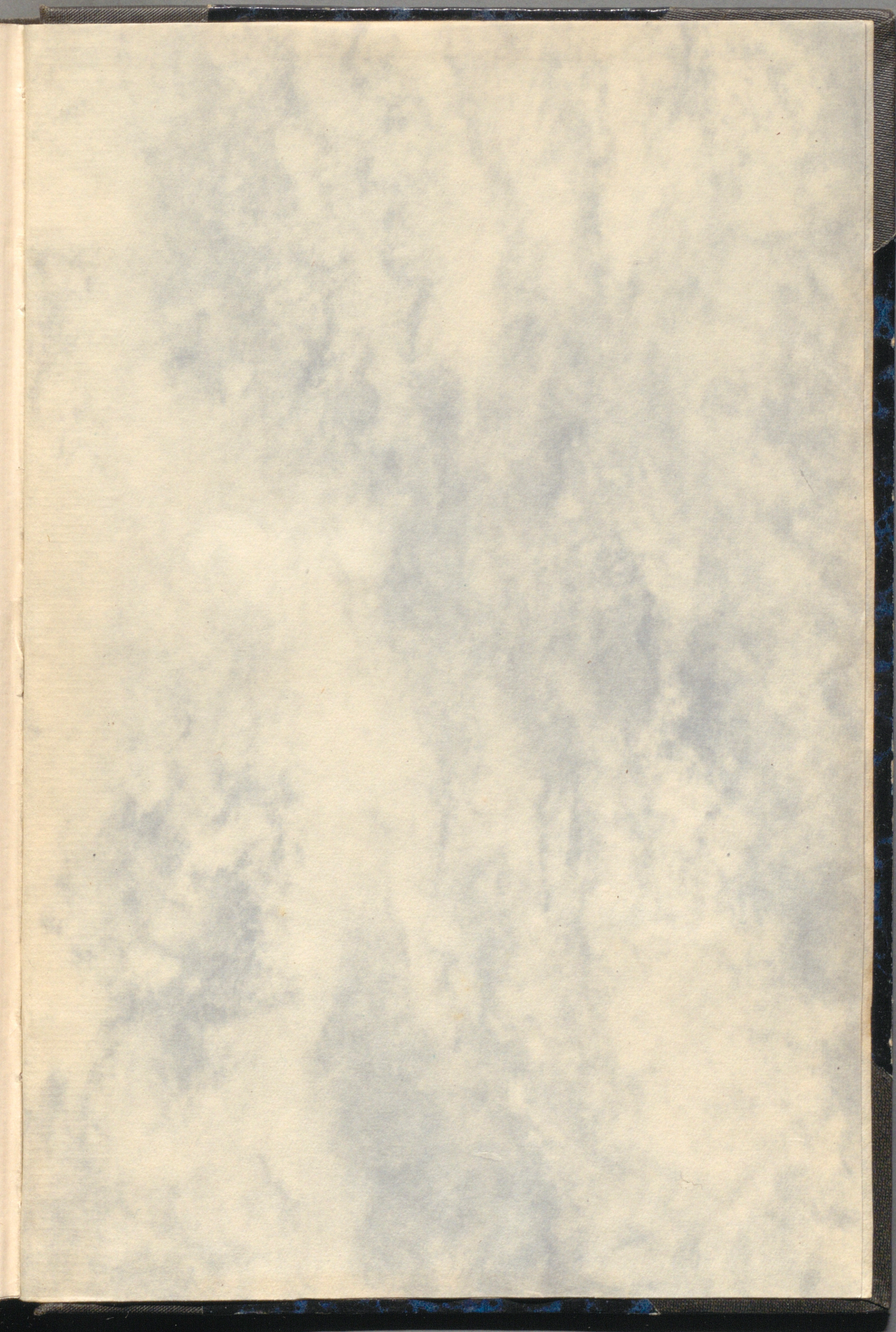
(Adress.)

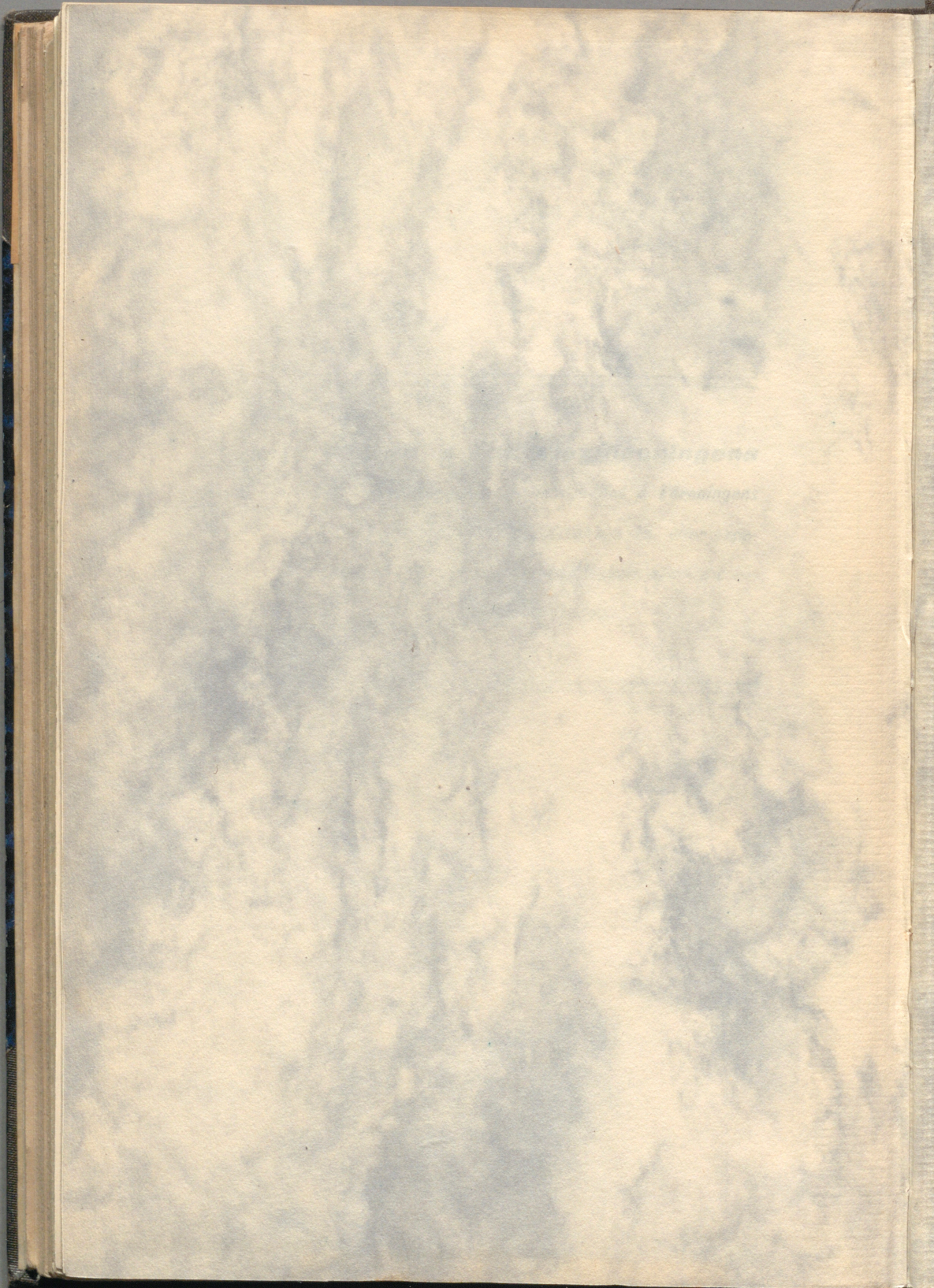
egenhändiga namnteckning bevittna:

(Namn.)

(Namn.)

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 140 047